

LATVIJAS REPUBLIKA SAULKRASTU NOVADA BĀRIŅTIESA

Raiņa iela 8, Saulkrasti, Saulkrastu novads, LV-2160, tālr. 67142509, e-pasts barintiesa@saulkrasti.lv

SAULKRASTU NOVADA BĀRIŅTIESAS PĀRSKATS PAR DARBU 2023. GADĀ

DARBA ORGANIZĀCIJA

Pārskats sagatavots saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturtās daļas prasībām, kas nosaka, ka „Bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā”.

Saulkrastu novada bāriņtiesa (turpmāk – bāriņtiesa) ir Saulkrastu novada pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura prioritāri nodrošina bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem, publisko tiesību principiem un Saulkrastu novada domes apstiprinātu nolikumu.

Saulkrastu novada bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, 2 bāriņtiesas locekļi un sekretāre, kopā 5 darbinieki, ir aizpildītas visas vakances. Visiem bāriņtiesas darbiniekiem darba pienākumu veikšanai ir atbilstošās izglītības. Regulāri tiek celta profesionālā kvalifikācija, apmeklēti Latvijas Pašvaldību mācību centra organizētie kursi, gan obligātie, gan nepieciešamie darba vajadzībām. Bez tam tiek apmeklētas Bērnu aizsardzības centra, Labklājības ministrijas un Tieslietu ministrijas organizētās domnīcas, semināri, lekcijas un tikšanās gan tiešsaistē, gan klātienē.

Saulkrastu novada bāriņtiesas darbinieki pieņem klientus Saulkrastu novada domes telpās Raiņa ielā 8, Saulkrastos, Saulkrastu novadā, un noteiktajā pieņemšanas laikā Sējas pagastā bāriņtiesas telpās “Jēņos”, Sējas pagastā, Saulkrastu novadā. Gada griezumā jāsecina, ka gan Saulkrastu, gan Sējas iedzīvotāji biežāk savu ierašanos saskaņo, iepriekš pierakstoties sev vēlamajā laikā, mazāk apmeklētāji ierodas klātienē bez iepriekšējā pieraksta.

Nemot vērā, ka Saulkrastu novada administratīvajā teritorijā nav notāra, Bāriņtiesa, Civillikumā noteiktajos gadījumos, sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošanā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un pilda citus tiesību aktos norādītos uzdevumus. Pēc notariālajām funkcijām - apliecinājuma izdarīšana un citu uzdevumu pildīšana (pilnvaras, atļaujas par izceļošanu, nostiprinājuma lūgumi, paraksta apliecinājumi, darījumi) ir liels pieprasījums, jo Bāriņtiesā šie pakalpojumi ir daudz lētāki un iedzīvotājiem pieejamāki, salīdzinot šos pašus pakalpojumus ar notāra sniegtajiem pakalpojumiem.

2023.gadā saistībā ar atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem, ko nosaka “Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums”, darbinieki turpināja veikt papildus darbu nepavadītu bērnu aizbildnības nodrošināšanā, kas sevī ietver informācijas iegūšanu (bērna viedokļa noskaidrošana, aizbildņa viedokļa noskaidrošana, dzīves apstākļu apsekošana, pieprasījumu sagatavošana reģistriem u.c.), lēmumu pieņemšanu, noformēšanu un paziņošanu (aizbildnim, Bērnu aizsardzības centram, sociālajam dienestam), ārkārtas aizbildnības uzraudzību (regulāra apsekošana), dažādu situāciju risināšanu (pilnvaru izsniegšana, konsultatīvais darbs, dzīvesvietas maiņa, izceļošanu no Latvijas, citi jautājumi, kas svarīgi Ukrainas civiliedzīvotājiem par bērnu tiesību aizsardzību Latvijā), informācijas nosūtīšanu reģistriem, pilngadību sasniegušo bērnu informēšanu utt. 2023.gadā tika pieņemti 2 vienpersoniski lēmumi ārkārtas aizbildnības nodrošināšanā un 11 koleģiālie lēmumi par ārkārtas aizbildņa atlaišanu.

Pieņemtie lēmumi

Bāriņtiesa lietas izskata bāriņtiesas sēdēs un lēmumus pieņem koleģiāli, izņemot gadījumus, kad tiek konstatēti apdraudējumi bērnam, bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, un ir jārīkojas nekavējoties, lai nodrošinātu bērnam drošus apstākļus. Šajos gadījumos bāriņtiesas priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pieņem vienpersonisku lēmumu par bērna nošķiršanu, aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, aizbildņa vai audžuģimenes atstādināšanu no pienākumu pildīšanas un bērnu nogādāšanu drošā vietā. Bāriņtiesas lēmumi ir pārsūdzami Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā Administratīvās rajona tiesas tiesu namā.

2023.gadā Bāriņtiesa ir pieņēmusi 52 koleģiālus lēmumus un 1 vienpersonisko lēmumu, kura mērķis ir novērst būtisku apdraudējumu bērna veselībai un dzīvībai vai attīstībai.

Par bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu, pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vai neatjaunošanu vai prasības sniegšanu tiesā	4
Par aizbildņa iecelšanu	1
Par aizbildņa atlaišanu	2
Par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma	5
Par atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai	1
Par mantojuma pieņemšanu nepilngadīgā vārdā, par rīcību ar nepilngadīgā mantu	6
Par ārkārtas aizbildņa iecelšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem	2
Par ārkārtas aizbildnības izbeigšanu un ārkārtas aizbildņa atlaišanu	11
Par atļaujas došanu rīkoties ar aizgādībā esošās personas mantu	1
Par ievietošanu audžuģimenē	1
Par uzturēšanās izbeigšanu krīzes audžuģimenē	1

Par nepilngadīgā ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā un par izbeigšanu uzturēšanos ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.	2
Par uzvārda ieraksta maiņu bērnam	1
Vienpersoniskie lēmumi	1
Par valsts sociālā pabalsta piešķiršanu faktiskajam audzinātājam	1
Par aizgādņa iecelšanu personai ar ierobežotu rīcībspēju un par aizgādņa iecelšanu promesošu personu mantai	2
Par aizgādņa atlaišanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas personai ar ierobežotu rīcībspēju un par aizgādņa atcelšanu promesošu personu mantai	3
Par lietu izbeigšanu	6
Par kļūdas labošanu	2

Dokumentu aprīte:

Saņemto dokumentu skaits	569
Nosūtīto dokumentu skaits	531
Dzīves apstākļu pārbaudes	161
Aktīvās lietas pārskata gadā	53
Ierosinātas lietas 2023. gadā	24
Sarakstes lietas	125

Dalība tiesas sēdēs lietās par aizgādības tiesību atņemšanu	6
Dalība tiesas sēdēs lietās par aizgādības tiesību atjaunošanu	1
Dalība tiesas sēdēs lietās par adopcijas apstiprināšanu	4
Dalība tiesas sēdēs lietās par atsevišķu aizgādības noteikšanu, saskarsmes kārtības noteikšanu, bērnu dzīvesvietas noteikšanu, sevišķais aizbildnis tiesas sēdēs, paternitātes noteikšana.	26

Aizgādība

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmo prim daļu bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzišana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā

terminā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā terminā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes. Likumā pastiprināts bāriņtiesas uzdevums savu tiesisko un faktisko iespēju robežās veicināt bērnam labvēlīgas vides izveidi bērna bioloģiskajā ģimenē, kā arī Likumdevējs uzsvēris vecāka, sociālā dienesta un bāriņtiesas sadarbību aizgādības jautājumu risināšanā un bērna tiesību un interešu nodrošināšanā. Tāpat uzsvērts, ka par bērna prioritārām interesēm vispirms uzskatāma bērna atrašanās pie bioloģiskajiem vecākiem, un bērna šķiršana no ģimenes ir pieļaujama tikai kā “galējais” līdzeklis, kad šāda šķiršana ir nepieciešama bērna vislabāko interešu nodrošināšanai.

Pārskata gadā bāriņtiesa veica darbu ar Saulkrastu novada administratīvajā teritorijā faktiski dzīvojošām un deklarētām ģimenēm, kurās saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Viens no Bāriņtiesas uzdevumiem ir risināt problēmsituācijas, nodrošinot un ievērojot vislabākās bērnu intereses.

Bāriņtiesas darbības mērķis nav sodīt, bet palīdzēt vecākiem rast izpratni par bērna pamatvajadzību nodrošināšanu, tas ir mājokli, ēdienu, izglītību, drošu vidi un emocionālu labklājību, kā arī motivēt ģimenes iegūt zināšanas par to, kā izaudzināt patstāvīgai dzīvei sabiedrībā sagatavotu bērnu. Bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā terminā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ne vienmēr bērnu vecāki ir motivēti uz sadarbību ar dienestiem, dažkārt ir situācijas, kad vecāks pats ierodas Bāriņtiesā un lūdz aizgādības tiesības pārtraukt, jo nespēj pieņemt bērna devianto uzvedību. Katra ģimenes situācija tiek skatīta individuāli un rūpīgi izvērtēta. Lielu lomu bērnu tiesību un interešu nodrošināšanā spēlē preventīvais darbs ar ģimeni, kura ir nonākusi grūtībās un nesēj pilnvērtīgi nodrošināt bērnu aprūpi un uzraudzību. Jo apjomīgāks preventīvais darbs ir veikts, jo lielāka iespēja bērnam palikt ģimenē. 2023.gadā bāriņtiesa ir ierosinājusi 6 administratīvās lietas par iespējamo bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, bet, pateicoties bāriņtiesas, sadarbībā ar Sociālo dienestu, darbam ar ģimeni, visas minētās administratīvās lietas tika izbeigtas. Ģimenei izdevās uzlabot psiho-sociālo situāciju, un bērns varēja droši palikt ar bioloģiskiem vecākiem.

Tiesām Bāriņtiesa sniegusi 5 atzinumus par atsevišķas aizgādības noteikšanu, dzīves vietas un saskarsmes tiesību noteikšanas kārtību, kā arī par aizgādības tiesību atjaunošanu.

2023.gadā Bāriņtiesa pieņēmusi 2 lēmumus par prasības iesniegšanu tiesā, aizgādības tiesību atņemšanai 2 vecākiem (1 mātei un 1 tēvam). Tiesa 2023.gadā ir apmierinājusi abas bāriņtiesas celtās prasības par bērnu aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem.

2023.gadā tika pārsūdzēts 1 bāriņtiesas lēmums. Administratīvā tiesa pārsūdzēto bāriņtiesas lēmumu atstāja spēkā un atzina to par tiesisku un bērna interesēm atbilstošu, atsakot pieteicējam naudas kompensāciju 6200,00 Euro apmērā.

Ārpusģimenes aprūpe

Gadījumos, kad bērns ir palicis bez vecāku gādības (bērna vecāki miruši, ilgstošas slimības dēļ lūguši nodrošināt bērnam ārpusģimenes aprūpi, vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības), bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes veida piemērošanu bērnam - aizbildnību, ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits uz 2023.gada 31.decembri bija 9 bērni, tajā skaitā: aizbildnībā - 6 bērni (2 meitenes, 4 zēni), audžuģimenē - 1 bērns (1 meitene), institūcijā - 2 bērni (1

meitene, 1 zēns). Bāriņtiesas pārraudzībā ir 7 citu novadu bērnu aizbildnības lietas, jo aizbildņa ģimene faktiski dzīvo Saulkrastu novadā. Visi ārpusģimenes aprūpē esošie bērni vismaz vienu reizi gadā, ja nepieciešams arī biežāk, tika apsekoti dzīvesvietā un pārbaudīts, vai bērnam tiek nodrošināts viss nepieciešamais. Tiekoties ar katru bērnu individuāli tika noskaidrots viņa viedoklis par to, kā viņš jūtas, kā saprotas ar citiem bērniem vai pieaugušajiem, kuri dzīvo ar viņu kopā. Kā arī par problēmjautājumiem ģimenē, ja tādi tiek konstatēti, tiek veikti pasākumi ģimenes situācijas uzlabošanai.

2023.gada beigās mūsu novadā audžuģimenes nav, neraugoties uz to, ka katru gadu Bāriņtiesa aicina novada iedzīvotājus kļūt par audžuģimenēm, kas palīdzētu novada bērniem, kuri ir palikuši bez vecāku gādības augt ģimeniskā vidē.

Aizgādība

Aizgādība ir personu ar ierobežotu rīcībspēju personīgo un mantisko interešu, kā arī mantojuma aizsardzības forma. Aizgādnieks ir persona, ko ieceļ vai atbrīvo no tās pienākumiem Bāriņtiesa, pamatojoties uz tiesas spriedumu par aizgādības nodibināšanu vai izbeigšanu, vai arī saskaņā ar notāra taisīto notariālo aktu par aizgādības nodibināšanu mantojumam. Bāriņtiesas lietvedībā ir 7 aizgādības lietas pilngadīgām personām ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kurām ar tiesas spriedumu ierobežota rīcībspēja un nodibināta aizgādība. Bāriņtiesas lietvedībā ir 2 aizgādības lietas mantojumiem un promesošu personu mantai, kam aizgādība nodibināta ar tiesas spriedumu vai ar notāra taisītu notariālo aktu, kā arī 16 lietas par bērnu mantas pārvaldīšanu. Saulkrastu novadā pārsvarā cilvēkiem kuriem ar tiesas spriedumu ir ierobežota rīcībspēja, aizgādību uzņemas tuvie cilvēki, pamatā tie ir vecāki savam pilngadīgajam bērnam, māsa, brāļi. Visi aizgādņi ar īpašu rūpību un gādību atbildīgi pilda savus pienākumus.

Apliecinājumi

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 2.panta otrajā daļā noteikto, novados, kuros nav teritoriālā iedalījuma vienību, bāriņtiesa Civillikumā noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošanā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un pilda citus šā likuma 61.pantā norādītos uzdevumus, ja šajos novados nav notāra.

2023. gadā izdarīti 318 notariālie apliecinājumi, no tiem: sagatavotas un apliecinātas pilnvaras un piekrišanas tam, ka nepilngadīgs bērns var patstāvīgi izbraukt ārpus LR robežām, sastādīti un apliecināti nostiprinājuma lūgumi par nekustamā īpašuma nostiprināšanu Zemesgrāmatā vai grozījumiem Zemesgrāmatā, sastādīti testamenti un izdoti aktu izraksti no testamenta grāmatas, sagatavoti dāvinājuma līgumus, u.c. Par bāriņtiesas apliecinājumiem iekasēta valsts nodeva 2320.42 EUR.

Sadarbība

2023.gadā Bāriņtiesa ir informējusi Saulkrastu Sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par 27 ģimenēm ar kopumā 43 bērniem, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana, un tādēļ nepieciešama palīdzība.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.pants nosaka, ka pašvaldība sadarbībā ar bērnu vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm veic likumpārkāpumu profilakses darbu ar bērniem, kuri ir izdarījuši likumpārkāpumus un iekārto

profilakses lietas, kā arī izstrādā sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmas. Bāriņtiesa regulāri saņem informāciju par bērniem, kuri ir izdarījuši likumpārkāpumus, līdz ar to bāriņtiesai ir cieša sadarbība ar Sociālo dienestu arī šādu jautājumu risināšanā, ja tiek iekārtota sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programma bērniem Saulkrastu novadā.

Bāriņtiesas darbinieki sniedz bezmaksas juridisku palīdzību bāriņtiesas kompetences jautājumos.

Sadarbība ar Valsts probācijas dienestu – regulāra starp institūciju sadarbība, informācijas apmaiņa, gadījumu risināšana.

Sadarbība ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrāciju (UGFA) – klientu dzīves apstākļu apsekošana un informācijas noskaidrošana pēc UGFA pieprasījuma, saistībā ar uzturlīdzekļu pieprasīšanu.

2023.gadā Bāriņtiesa turpina veikt datu ievadi Bāriņtiesas atbalsta informācijas sistēmā (BARIS). BARIS ir SIA “ZZ Dats” izstrādāta bāriņtiesu lietvedības un darbības sistēma, kuru sākotnēji izmantoja Rīgas bāriņtiesa, kas nodrošināja savu darbību digitālā vidē, līdz ar to, pārņemot Rīgas bāriņtiesas labo praksi, tā tika ieviesta visās Latvijas bāriņtiesās, tādējādi digitalizējot bāriņtiesu lietu veidošanu un informācijas uzkrāšanu datu sistēmā. Bāriņtiesa ikdienā lieto pašvaldības dokumentu uzskaites sistēmu NAMEJS.

Tiesību aktos noteikto bāriņtiesas funkciju īstenošanā īpaša vērība veltīta personu datu apstrādes kārtībai un aizsardzībai, nodrošinot bāriņtiesas informācijas resursu drošību.

Bāriņtiesai ir savs arhīvs, kurā tiek glabātas pastāvīgi un ilgstoši glabājamās lietas. Saulkrastu novada bāriņtiesas uzziņu sistēma: vairāklīmeņu arhīviskā apraksta sistēma. Arhīviskais apraksts un uzskaites saraksti, nomenklatūra ir saskaņoti ar Latvijas Nacionālā arhīva Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības departamentu.

Bāriņtiesu darbinieku profesionālā darbība 2023.gadā orientēta uz bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību ievērošanas nodrošināšanu savlaicīgi, Bāriņtiesas darba kvalitātes celšanu pilnveidojot darbinieku profesionālo kompetenci.

Bāriņtiesas priekšsēdētāja

R.Brīvkalne